

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 „ 05 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 14.

Az inkompatibilitás újraébredése.

Bizonyára élénk emlékezetében van még olvasóinknak az a botrány, mely ez év elején hetekig foglalkoztatta a parlamentet, sajtót és a közvéleményt, s mely rendkívül furcsa és jellemző árnyat vetett nemcsak egyesekre, hanem az egész parlamenti és választási rendszerre.

A főváros VI. kerületének képviselője és a közélet egyik vezérfőfia Morzsányi Károly lett az áldozata az inkompatibilitási hecznek. Az a vád merült fel ellene, hogy mint az osztályorsjáték jegybérlőnek ügyvédje províziót fogadott el, hogy képviselői befolyását felhasználta a kormánynál anyagi előnyök kieszközlésére. Mennyi volt az összeg, mikor, kitől kapta? máig sincs kiderítve, jóllehet több fórumon keresztül ment a dolog.

De nem is az a lényeges ez ügyben, hogy kitől, mennyit kapott, hanem az, hogy képviselői befolyását magán érdek elérésére érvényesítette, mandátumát aprópénzre váltotta. Ezzel a képviselő elvesztette függetlenségét, nem képes többé érdektelenül és önzetlenül szolgálni az ország ügyeit. Inkompatibilis állása a jegybérlésnél a képviselőséggel.

Morzsányi esete a liberális pártban nagy műfelháborodást keltett. Még a miniszternek sem volt szava védelmére. Elejtette az egész párt. És tiltakoztak ellene, hogy ez egy eset miatt az egész pártot a provízió gyanujába keverjék.

Ennek dacára Morzsányinak nem so-

káig kellett várakoznia, hogy az inkompatibilitás dolgában társakat kapjon. Egy-más után érkeztek az elnökhöz a feljelentések az inkompatibilis képviselők ellen. Némelyikről kisült, hogy a képviselősen kívül két tuczat mellékfoglalkozása van, java részt olyan, mely őt függő helyzetbe hozza a kormánnyal. A tisztelt Háznak ügynevezett összeférhetlenségi bizottsága, melynek máskor egész cykluson át semmi dolga sem akadt, egyre-másra tartotta az üléseket.

Ez a bizottság azonban nagyon bönök, nagyon kényelmesnek találta a régi összeférhetlenségi törvényt és nem mondta ki a feljelentett képviselők eseteire az inkompatibilitást.

Mikor már szenvedélyes viták keletkeztek a provízió és inkompatibilitás miatt, Bánffy úgy iparkodott szabadulni a bajból, hogy megígérte az összeférhetlenségi törvény revízióját és az előmunkálatokkal az összeférhetlenségi bizottságot bízták meg. A bizottságot nem igen siettette senki a munkára, de mint már jeleztük, elkészült a tervezettel.

Már akkor is kifejeztük abbeli véleményünket, hogy ettől a revíziótól nem sok jót várunk. Jobb lenne inkább meghagyni a régi törvényt, de azt azután komolyan végrehajtani.

A bizottság előadójának revízió tervéből még kevés került nyilvánosságra, de az a kevés is azt mutatja, hogy a képviselő urak tágitani akarnak a régi törvényen olyan formán, hogy minél kevesebb jól jövedelmező mellékfoglalkozás legyen inkompatibilis a képviselőséggel.

Érdek és közjogi összeférhetlenséget különböztet meg az előadói tervezet. Az érdekösszeférhetlenségre nem akar megszorítást, mert abból az elvből indul ki, hogy a képviselői függetlenség garanciája az egyénben fekszik.

Nagyon liberális elv, melynek eddig is sok kárát vallotta az ország. Láttuk, hogy némelyik egyén, aki különben igen pontos számadást szokott csinálni, nem sajnált horribilis összegeket áldozni a mandátumért. Ezt a tőkét ő nem képes másképp gyümölcsöztetni, mint képviselői függetlenségének árán. És ha az egyénre hagyjuk s szabad kezet engedünk neki, meg is teszi. Az előadói tervezet pedig éppen nem fogja akadályozni ebben, sőt egyenesen felszabadítja rá.

Amit pedig a közjogi összeférhetlenségről mond az előadói tervezet, hogy t. i. törvényesen kimondassék a közös miniszterek és a főrendek összeférhetlensége, az teljesen felesleges és ártatlan dolog. Attól nem igen kell félni, hogy Krieghammer és utódai aspiráljanak a magyar képviselőségre. Inkább majd csak ezután is Bécsből fogják őket befolyásolni a magyar képviselőket, megelégednek ezzel a szerény hatáskörrel. A közjogi inkompatibilitásra inkább csak idehaza tessék körülnézni. Akad itthon is elég.

Ugy sem nagyon szereti a liberális párt hallani néhány év óta a revíziót, inkább azt hangoztatja, hogy tisztelje és tartsa meg mindenki a törvényt. Alkalmazza ezt az elvet első sorban az inkompatibilitásra.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Három és fél óráig Lovas-Berényben.

Írta: Mendelényi Béla.

A világtörténelem megemlékezik a Vandalokról, a kik felkerekedve, tud' Isten honnan, végig irtották Európa déli részét; nem maradt nyomukban egyéb, mint üszök és hamu. Történt vala mindez Kr. u. az 5 század körül.

Hát bizony ez csinos kirándulás lehetett annak idején.

Azonban, lássunk hát újabb korokat!

Eltekintve a népvándorlás impozáns havi részleteitől, a tatárok vendég szereplésétől és a törökök első bemutatkozójától, olyan lyrai szokás-félével egyenest a legújabb korra térek és elmondom a nyári hadjárat borzalmaikat, itt is főleg a közös hadsereg és honvédség borzalmas élményeit, — a melyeket «király-gyakorlatok» szerény elnevezése alatt ismer Európa és az ekszternált világrészek.

* * *

Lehetett úgy szeptember 8-ika körül.

Ezredünk, a nagyváradi 4. honvéd gyalog ezred már több, mint egy hete züllött Székesfehérvár környékén.

Hol ide meneteltünk, hol oda. Dühös esztározások között kapaszkodtunk egyik hegyről a másikra. Csoda-e, ha nagyobb volt az étvágy, mint a munkakedv?

A mondott napon, jó hajnalban még, Bicskéről indultunk és Lovasberény mellett — úgy 10 órától vagy déli 1 óráig — egy völgy-katlanban ádáz puffogatást vittünk véghez. Hogy hány ezred gabajodott itt össze, s hogy csapattestünknek a mi ezredünk elő — utó — vagy oldalvédje volt-e azt nem tudtuk, de nem is ez iránt érdeklődtünk, hanem inkább az iránt, hogy mikor és hol eszünk már egyszer, ha ugyan időt adnak az evésre, magasabb hadi szempontokból.

Magasan állott már a nap az égen, tikkasztó meleg volt, dél.

Befejeztük mi is hát a dühös csatározást, kezdtek a csapatok lefelé hullámszni a hegyoldalból.

Rémséges viszontagságok után lejutottunk az országra és elindultunk Lovas-Berény felé.

A legénység, ha ráér, biztosan azon tanakodik, hogy szomjasabb-e, vagy éhesebb. De erre nem volt most idő. Csak előre, előre.

Bizony 2 óra elmúlt már, mire bevergődünk a szétlapult, poros faluba.

A mi ezredünknek specziális kiváltsága volt, hogy mindig és mindenütt a falu, vagy város tulsó szélében kapott szállást.

Most is így volt.

Amint likkadtan — keresztül kocogtunk a szűk kutyaszoritókon, keserű tekintettel néztünk ide is oda is. Már minden házon ott piroslott, zöldelt a felirat «12. R gm 5. Cp. 25 Mann 2 P f. és hasonlók. A kapuban meg bakák, tüzérek, huszárok ácsorogtak, s kicsinylő megjegyzéseket tettek ránk, későn jöttetekre.

Utunkban hirtelen a vásártérre értünk, s a tér egyik oldala mentén lépegettünk tovább.

Az a kép a mi itt élénk tárult, sokkal is csábítóbb volt, mint Sz. Antal víziói.

Hatalmas dinnyéktől roskadozó kocsik, — pazarul füstölő laczikonyhák, — mindent sejtető takaros mézesbábos-sátrak s mindenütt a frissen sült kolbász és cigány pecsenye illata.

Micsoda lassan lépkedtünk! — micsoda «jobbra nézz»-t csinált az egész ezred! — pedig senki sem vezényelte ezt, — csak a vásár esett jobb kéz felől.

Vagy 5--600 lépésnyire, túl a vásártéren megtaláltuk aztán mi is a szállás körletet.

Ledobálta mindegyikünk a borjut, puskát, le a töltény táskát — és mit gondolnak, mit csinált a holtra fáradt, tikkadt, farkas-éhes bakasereg?

Lefeküdt, viznek dőlt, enni valót kért? — Nem.

Azon szutykosan és elcsigázva rohant ki mind, de mind a vásárra.

Nem vásárolni — hisz pénze tán kettőnek sem volt, — nem, csak körültekinteni.

Magam is futottam; mert dinnyét, görög dinnyét akartam venni, bármi áron.

Kértem, s a mit most láttam s a mit leirok, ez az a bizonyos kávéház, amit nem rendeztek vandálok, tatárok és törökök, mert nem voltak királygyakorlaton soha világ életükben.

* * *

A kínai missiók jövője.

Kiao-Csao várost, a sárga tenger partjának legjobb kikötőjét megszállotta a német flotta és hogy nem egyhamar szándékozik otthagyni, az mutatja, hogy Vilmos császár elküldte testvérét Henrik herceget újabb hadakkal a messze keletre.

Ez a megszállás azon okból keletkezett, hogy a kínai hivatalnokok által szított lázadásban két kath. német missionáriust megöltek.

Vilmos követeli, hogy mind a két áldozat sirján kath. templomot emeltesse a kínai állam és hadi hajóival fog gondoskodni róla, hogy többé ne bántassák a kath. missiókat.

A protestáns császár megteszi ezt a nagy szolgálatot a katolicizmusnak, hogy megszerzi számára Kinát. Mert ámbár a protestáns missziók 1805 óta dolgoznak Kinában s harminczöt társulat — 5 német, 11 angol és 17 amerikai — küldi papjait és tanítóit a menyei birodalomba, a kínaiak a házas protestánt misszionáriusokat csak tudósoknak tekintik és nem papoknak, tanításaikat a kínai bölcselek előadásával hasonlítják össze s mindössze ötvenezer protestáns kínai van a roppant birodalomban. Ellenben katolikus van egy millió százezer, 41 püspökkel, 664 európai és 559 kínai pappal, kik 2942 templomban és 1850 iskolában tanítanak, 36 szeminaryumban van 744 növendékpapjuk és 32 ezer tanuló hallgatja a barátok oktatását. Mert csupa szerzetest küld Róma Kinába.

Nyolcz katolikus szerzet terjeszti a kereszténységet a sárga nép között. És éppen mert a katolicizmus rohamosan terjed, ellenségei a mandarinok, kik veszendőnek érzik befolyásukat a keresztényeknél s haragusznak a misszionáriusokra, mivel idegen ótalom alatt állanak s az európai kultúra terjesztőiként tekintik őket. Ezért koronként felköltik a nemzeti fanatizmust ellenük s a kereszténység Kinában is az államilag üldözöttek és a vértanúk vallása.

Dreyfus ügy a kuliszák mögött.

A francia közvélemény megnyugodott a Dreyfus elítélésében, de nem tud megnyugodni azon titokzatosságban, mely az ügy egyes fázisait fedi. Az újságok aztán jól kihasználják a

publikum érdeklődéseit és még mindig felszinen tartják ez odiózus ügyet egy-egy újabb értesüléssel.

Rochefort Henrik lapja a Intransigeant így beszéli el a Dreyfus eset titkát.

Dreyfust nem is egy, hanem több titkos irat alapján itélték el. A kapitány ugyanis — írja az Intransigeant — belátta, hogy az antiszemita áramlatok miatt a francia hadseregben nem elégítheti ki becsvágyát. Ezért tehát elhatározta, hogy lemond a tiszti rangjáról és a német hadseregbe lép át. Előbb azonban egyenesen a német császárhoz irt s levelében kifejezte a császár és a német nemzet iránt érzett rokonszenvét. Kérte tehát, hogy kapitányi ranggal vegye fel a hadseregbe. A német császár erre a párisi német nagykövet útján értesítésére adta volna Dreyfusnak, hogy igazi hazájának: Németországnak nagyobb szolgálatot tehetne, ha a francia hadseregben maradna. Azért német vezérkari tisztnek tekintenek, a ki missziót teljesít Franciaországban. Háboru esetén beléphet a német hadseregbe. Dreyfus elfogadta ezeket a feltételeket. — A bizonyító iratok egyike — folytatta az Intransigeant — magának a német császárnak levele, melyet ellopattak, lefotografáltattak s aztán oda tették vissza, a honnan elvették. Vilmos császár a szóban levő levelet Münster nagykövetnek írta s abban meghagyja, hogy a nagykövetség ügynöke bizonyos katonai információkat kérjen Dreyfustól. Münster nagykövet Dreyfus elfogatása előtt órást emelt Dupuy miniszterelnöknél, hogy a nagykövetség irodájából nyolcz levelet ellopottak. Ha 24 óra alatt nem kapja vissza e leveleket, úgy elhagyja Páris. A leveleket visszazáraztatták, de előbb lefényképezték azokat és ezeket a fényképeket mutatták meg a hadbírótagjainak. A nyolcz levél közül az egyiket a német császár, a többi hetet Dreyfus írta.

Az Intransigeant ezen hírével egész sereg czáfolat követi. A kormány az Agance Havas és a République Française útján valótlannak jelenti ki Rochefort állításait, míg Dupuy volt miniszterelnök a tudósítás reá vonatkozó részét mondja koholtnak. A czáfolatok daczára Rochefort fenntartja állításait.

A Vatikán hivatalos lapja, az Union Catholica — mint Rómából táviratozzák — fel

van hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a pápa semmiféle levelet sem kapott Dreyfusétól.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 14.

Szilágyi Dezső volt ma az elnök. Nem lévén semmi bejelenteni való, nyomban rátertek a

munkás törvényjavaslat

tárgyalására.

Blaskovics Ferencz incidentalis törvényalkotásnak mondja a javaslatot, mely a mezőgazdasági munkások nyári zavargásának köszöni keletkezését. A munkaadók és munkások közötti jogviszonyok szabályozását e javaslat elég szerencsésen kíséri meg, azért szóló azt elfogadja. De a jogi viszonyok törvényes rendezése még nem jelenti a baj orvoslását. Szóló nem akar bővebben foglalkozni az etikai momentumok nagy fontosságával a társadalmi reform terén, mert messzire vezetne az ujkor társadalmi és közgazdasági irányzatai nyomán kimutatni, hogy a szellemi és erkölcsi materializmus miként vezetett sok helyt egyrészt a kapitalizmus lelketlen zsarolásához, másrészt a munkásrétegek elzüléséhez és rombolási fanatizmusához. De részletesebben akarja kifejtetni azt a gondolatot, melyet gr. Karolyi tegnapi beszédében is érintett, hogy a társadalmi bajok orvoslása céljából az agrárszocializmussal szemben nagy jelentőséget kell tulajdonítani a társadalmi tevékenységnek.

Szóló tehát megfelelő magyarázatot csak abban talál, hogy Németországban a földmives osztály, gazda épügy mint zsellér és gazdasági napszámos, évtizedek óta társulva és szervezve van. A földmives egyesületek és szövetkezetek már évtizedek óta sok százezernyi taggal szervezkedtek az egész német birodalomban, növelték az összetartozandóság érzetét, megkedveltessék az öntevékenység békés munkáját, szellemileg, erkölcsileg és anyagilag emelték a gazdaosztály alsóbb rétegeit és így idején egy zárt falauot alkottak, melyet a német szocialisták számtalan kísérlet daczára sem tudtak áttörni.

Nálunk, sajnos ennek, ellenkezőjét látjuk. Mintha a kormánytól kezdve lefelé a falusi jegyzőig az egész hivatalos apparatus legfőbb feladatául ismerné a társadalmi öntevékenység kiszorítását, a társadalom szervezése helyét annak atomizálását.

Mindezt pedig rideg pártérdekből, mert a

Nem tudom, országos, vagy csak helyi érdekűnek indult-e eredetileg a lovas-berényi vásár, de annyi publikumra aligha számítottak a vásárosok, mint a mennyi most nyüzsgött, hemzseget, kiabált, veszekedett a bódék, sátrak és kocsik körül.

A Monarchia minden fegyverneme képviselve volt itt. A betyke huszár, a takaros dzsidás, a gögös tűzér meg a peczkes baka. Ám a sokadalomban a hangadók mégis a budapesti honvédbakák, meg a váradi öles honvédfiúk voltak. Amazok agyafurt, ügyes sipisek, emezek szívós, kemény öklü óriások.

Ott szorongott vagy 4 hadi állomány századnyi baka egy kcsi körül.

Dinnye volt a kocsiban, fősleges görög-dinnye óriások, rajtuk gyékény, azon pedig a dinnyés kofa és kis fia.

Oda mentem én is. Hiszen dinnyét akartam venni.

Mesebeszéd! Venni? Lopni sem lehetett, annyian voltunk.

— Adjon már hát egy dinnyét! — ordítottam a dinnyés asszonnyra.

— Jaj! Nem adok! Nem adok! Ugy is ellopták már a felit! — siránkozott a boldogtalan és göresösen letakarta gyékényével a kincseket.

— Mutasson hát legalább egyet; amit kér megfizetem és jót állok arról, hogy egy dinnyéje sem vész el! — üvöltöztem lélegzet fogytán.

— Nem! Nem! Ne bánták már a gyékényt! — sivalkodott a szükkeblü hölgy.

Jó, a gyékényt nem is bántotta senki. Hanem addig piszkálták a koci egyik oldaldeszkáját, míg végre sikerült azt kiemelniök.

Az asszony pedig — miközben rémulten nézett ide is, oda is, hogy libben-e a gyékény — egyszerre azt vette észre, hogy mindjobban sülyed alatta a dinnye-halom.

Bizony alóla lopkodták ki minden dinnyéjét.

Odébb meg, a bábos-sátornál, megáll egy jóképű fika, némi tünődések után felemel egy mézes kard remeket, aféle tükörrei és egyéb díszszel felszerelt 1 forintos óriást és fitymálva kérdi:

— Mit kóstál ez a kis kard?

A bábost elfutja a méreg:

— Nem ilyen komisz bakának való az, hé! — ordit a bakára.

Ennek sem kell több. Azon minutumban képen teremti a bábost. Összeborulnak.

Míg azonban a katonaság és polgárság között fenforgó éles ellentétet egyengetik, úgy egymás közt, — hirtelen ott terem egy csomó hadfi, s átértve a helyzetet, kirántják a sátorkarókat. A sátor ellapul, aholmik szerte gurulnak. Mire aztán a bábos halottaiból feltámad és napvilágra kerül, aranyért sem talál egy fia puszedlit sem.

A laczikonyhán hasonló minőségben tör-

téntek kötések az árukra. A többi helyen szintén. S mindez örült, vad pofozkodások között.

De ekkor már a megrémült vásárosok a csendőrségért küldtek.

Nevetséges Hat szál csendőr, katona-pajtások is hozzá, ugyan mit lenditettek volna?

Mit? szigoruan bezáratták az egész vásárt.

Persze arról, hogy a bezárt sátrak már vadüresek voltak, ki feleljen?

Esteledett. Ugy 6 óra körül lehetett.

A mi ezredünk kivonult tábori őrsnek.

Éppen hogy láttuk a hivatalos vacsorát, a gyöngye leveskét, de megenni már nem igen volt idő.

De ki zugolódott most e miatt?

Még egyszer elléptettünk a vásártér mellett.

Hej de más volt a kép most, mint az előbb!

Az előbb még oly sajnálkozó kereskedő és kofa had dühös átkokat szórt a miliciára és rommá gázolt bódéi fölött siratta szertezüllött áruit, — s a bakák?

Azok kemény arcczal, peczkesen lépkedtek s fekete, lesült ábrázatukon ott derengett a megelégedés, a kibékült benső Én öröme.

Soha sem láttuk többé Lovas-Berényt, de örökre emlékezetes lesz az ottani krónikákban ott létünk, az biztos!

magára hagyatott emberrel könnyebben rendelkezik jegyző és szolgabíró. Szólok ennek igazolására hivatkozok Károlyi Sándor gróf, a mi Reiffisenünk, fáradhatatlan tevékenységére, a hitelszövetkezetek meghonosítása körül, kit a kormány nem támogatott; a fogyasztási szövetkezetekre, melyeknek a hatóságok nehézségeket csinálnak; és a miniszter igazságtalanságára a gazdasági egyesületek támogatásában. Dél-Magyarországban a kisgazdák körében a délvideki földmivelők gazdasági egyesülete hazafias és kulturális missziót teljesít, népszerűsíti a gazdasági ismereteket szaklap, felolvasások, tanulmányi kirándulások által, Szegeden szegény 150 idegenajku parasztfiu számára konviklust tart, hogy tagjai fainak módot adjon csekély költséggel elsajátítani hazánk szép nyelvét, téli gazdasági tanfolyamokra évenként ezeket költ szegény kisgazdák filléreiből és semmiféle támogatást nem képes elérni, míg más semmit nem tevő, de főispáni patronatus alatt álló egyesületekre ezeket költ az ország pénzéből. Ez kiáltó igazságtalanság, mely azt bizonyítja, hogy a miniszter mindenben csak pártpolitikát csinál. Elfogadja a törvényjavaslatot, de indítványt nyújt be, mely szerint a ház utasítja a minisztert, hogy az egyesületek segélyezése tárgyában évenként jelentést tegyen.

Kalocsay Alán elfogadja a javaslatot, de nem tartja elégnak az igazítások megszüntetésére. Etikai szempontból se kielégítő, nagyobb gondot kellene fordítani a vallásosságra.

Darányi Ignác földmívelési miniszter beszéde elején a benyújtott határozati javaslatokkal foglalkozik s azok mindegyikét visszautasítja. Aztán polemizál a felhozott sérelmek ügyében. Visontai átadott neki egy broszúrt, — köszönet érte! — melyben roppant felhányják azt a sérelmet, hogy a munkások munkásezközeikkel jelenjenek meg. Az az ur, aki ezt a broszúrt írta, kapát, kaszát csak auszlagban látott. (Derűltség.) Különben tudná, hogy a munkás ez eszközeik nélkül soha nem jár munkába, ez az ő szerszáma. — Polemizál ezután Visontaival afölött, hogy a büntetések nem szigorubbak e javaslatban, mint a szabad angol nemzeteknél, melyre Visontai oly előszere-ttel hivatkozik. Felolvassa az idevonatkozó angol törvényeket. De különben —ugymond — mi nem a külföldnek, hanem önmagunknak hozzuk a törvényeket. És ha a mezőgazdasági sztrájk nálunk kitör, akkor becsukhatják a boltokat. (Helyeslés jobbfelől.) Hiszen csak a legutóbbi nem sikerült sztrájk, hogy mily károkat okozott az iparosoknak és kereskedőknek, azt kérdezzék csak meg tőlük.

Ezután élénk helyeslésben jelentette, hogy a kormány szakközgei által jelentés tétet magának a munkások élelmezési minőségéről, azonfelül cselédlakásokat épített smás, a munkások helyzetét javító intézkedést tervez. Munkástelepeket is létesítenek; e téren Kecskemét jár jó példával elől, a hol 6000 munkás kis földcskéhez és házacskához juthatnak.

Fölemlíti — Lukács Gyula közbeszólására — hogy az idej aratási kampányt, daczára a mesterséges izgatásoknak — sikerült lebonyolítani vérengzés nélkül. (Ellenmondások bal-felől.) Fölemlíti, hogy a kormány 150,000 frt évi segélyt prelinálta a munkások etikai nevelésére. Erre Sima lapja azt mondja: Ez hitvány alamizsna. Vegye Sima a plajbászt a kezébe, számítsa ki, hogy ez az összeg negyedfél millió frtnak a kamata. Izgalom — csak Budapesten van, ahol czilinderes urak pezsgő mellett szónokolnak, azután lemennek az Alföldre, beszállnak a vasúthoz közel álló korcsmába, pörge kalapot és gatyát huznak s mennek izgatni a becsületes magyar népet.

Kijelenti, hogy ő semmiféle tüntetések által nem hagyja magát terrorizáltatni. (Helyeslés jobbról.) s bármiről beszél is Sima és az ő kebelbarátja Visontai a szocialista gyűléseken, ő nem fogja megvonni szeretetét a becsületes magyar munkástól. Ajánlja a javaslat elfogadását. (Hosszas éljenzés és taps jobbról.)

Visontai Soma: A piros bársonyszék és a miniszteri rang nem jogosít föl senkit arra, hogy oly hangon beszéljen egy képviselővel, mint a miniszter.

De nem is tartozik az a miniszterre, hogy ő a házon kívül hol jelenik meg gyűléseken. Minthogy azonban előhozta, kijelenti, hogy igenis

megjelent a szocialdemokraták gyűlésén, ott beszédet mondott, figyelmeztette őket, hogy kivüle mások is vannak a Házban, kik ügyüket szívükön hordják. Mint népképviselő, mindig azt tartotta hivatásának, hogy a nép vágyakozását megismerje és alkalomadtán kifejezésre juttassa. Kár volt olyan megvetően beszélni az ő megjelenésükön a népgyűlésen. Volt a miniszternek egy elődje, akinek (Szelestey Andor néven nem derogált a nép közé vegyülnis inkább arra hallgatott, a mit ott hallott, mint a hivatalos jelentésekre.

Sima Ferenc: Semmi köze a miniszternek, hogy ő hova megy, hol jár. A szocialista gyűlésen igenis ott volt, de ott több ildomót tapasztalt, mint a miniszter tanusított itt a Házban.

Öt perc szünet.

Szünet után **Bethlen** András gróf beszélt **Mócsy** tegnapi kijelentéseit czáfolva.

Választási előcsatározás Katonavároson.

— A szabadelvűpárt értekezlete. —

Várad-Velenczén és Várad-Váralján a néhai dr. **Rednik** József halálával megüresedett törvényhatósági tagság betöltése mind nagyobb hullámokat vet, a mint közeledik december 19-ike.

Ebben a városrészben mindég ilyen zajjal járt a városatya választás; de azért mindég csak egy csoportnak az akarata érvényesült.

Ezt a régi állapotot, ugylátszik, a jövőre nézve nem akarja akceptálni a választók egy része, s maga a szabadelvű párt választmánya sem.

Jelenleg Katonavároson több jelölt is van a megüresedett egy helyre.

Egy csoport egy nagyon is ifju embert, dr. **Kurländer** Edét öhajítja, míg a szabadelvűpárt tulajomó része **Fapp** Miklós kir. pénzügyigazgató mellett csoportosul. Tekintélyes számu tisztán keresztény választó viszont egy harmadik férfit: **Gabriely** Lajos r. kath. plebánost szeretné a városrész érdekében bevinni a törvényhatóságba.

A szabadelvűpárt választmánya tegnap este 5 órakor a Széchenyiben értekezletet tartott, **Hlatky** Endre elnöklete alatt, a melyen mintegy 30 választmányi tag volt jelen.

Hlatky Endre pártelnök előterjesztette, miszerint egy küldöttség járt nála **Gábel** Jakab vezetése alatt, s a választók nevében kérték, hogy a szabadelvűpárt hasson oda, miszerint dr. **Kurländer** Ede választassék meg.

Ezután nagyon vegyes hangulatban folyt a tanácskozás. Többen szólaltak fel pro és contra.

Dr. **Friedländer** Samu **Papp** Miklós kir. pénzügyigazgatót ajánlja.

Gábel Jakab dr. **Kurländer** Ede mellett szállt sikra, vagy hagyják a választást nyílt kérdésnek.

Dr. **Moskovits** József már csak vagy talán főként a béke érdekében is **Papp** Miklós jelölését kéri.

Berger kész aláírásokkal bizonyítani, hogy száz szavazót aláírat dr. **Kurländer** érdekében.

Farkas Izidor óva int a nyílt kérdés hagyásától, mert könnyen egy harmadik, ellenzéki jelölt jutna diadalra.

Dr. **Konrád** Márk a határozott állás foglalás mellett van. Ebben a városrészben a pártnak mindég alákellett rendelni magát egy áramlatnak. Nem lehet azt tűrni, hogy továbbra is mint a jószágot, vezessék a választókat az urnához. Egy embernek nem lehet oda-dobni egy városrészt. Az a fiatal ember, akit különben mindannyian tisztelnek, várjon még egy keveset.

Ezután **Gábel** Jakab és **Moskovits** József dr. pereltek össze, nagy zaj és láрма közt.

Hlatky Endre osztja **Farkas** Izidor aggodalmát a nyílt kérdésre nézve. Okvetlen egy ember mellett keli a pártnak állást foglalni s kötelessége minden pártagnak arra szavazni. Másként nem lehet pártot fenntartani. **Papp** Miklóst ismerjük; dr. **Kurländer** Ede pár czikéből (és ez elég?) látjuk, hogy ő törekvő fiatal ember. Akit most nem jelölnek, jövőre megválasztják. Kéri azokat, a kik kisebbségben maradnak, hogy hajoljanak meg a többség előtt.

Ezután a szabadelvűpárt jelöltjéül 17 szavazattal **Papp** Miklóst választották. **Kurländer** Ede 7 szavazatot kapott.

Végül végrehajtó-bizottságot alakítottak, a mely ma, szerdán este fél 8 órakor a Pávában értekezletet tart s murit rendez, a melyen a választók közül is lesznek jelen.

A vizpazarlás meggátlása.

— A polgármester intézkedése. —

A napokban az a hír terjedt el a városban, hogy a vízvezetéknek nem lesz elég vize, ha a mostani vizpazarlással fel nem hagy a közönség.

Az elmúlt napokban pedig **Rátka** József hozta nyilvánosságra azt a városszerte lappangó hirt, hogy a Sport-tér intézősége rengeteg vizet pocsekol a Sport-térre, hogy jeget teremtsen. Csakhogy ez a sok és a város által drágán megfizetett víz a laza talajban elszivárog s jegük egyáltalában nincs, a mint pénzünk sincs a költséges betonozáshoz.

Mint értesülünk, dr. **Bulyovszky** József polgármester azonnal kiadta a **Rátka** által irt közleményt a mérnöki hivatalnak nyilatkozat-tételre.

A vizpazarlás meggátlására különben, azt hisszük megtette a polgármester az intézkedést s betiltotta a Sport-tér téli öntözését.

Különben arra nézve is intézkedett dr. **Bulyovszky** József polgármester, hogy a közönség ne pocsekolja a vízvezeték drága vizét. A közönség figyelmeztetésére a következő hirdetményt bocsátotta ki:

A téli időszak beáltával tapasztaltatott hogy több háztulajdonos a vízvezeteki csapokat éjjel-nappal nyitva hagyja, hogy így a csapokat a befagyás ellen megvédje, minthogy ezen eljárás a fagy ellen a csapokat nem védi meg, de ezáltal nagy mennyiségű vizpazarlás idéztetik elő, melynek következménye az, hogy az alacsony vizállás folytán a vízvezeték üzemét lesz szükséges leszállítani.

Ennek elkerülése céljából figyelmeztetjük a város közönségét, hogy a víz pazarlásától s a csapok nyitva hagyásától tartózkodjék, mivel a vízhasználatnak házankénti ellenőrzését elrendelük s mindazon háztulajdonosoknál, hol a vizpazarlás bejelentettik, a legszigorubb eljárást fogjuk alkalmazni s a házi vezeték elzárását fogjuk eszközölni.

Kelt Nagyvárad város tanácsának 1897 december 9-én tartott üléséből.

Dr. **Bulyovszky** József,
polgármester.

A katolikus kör karácsonyi matinéja.

A katolikus kör vigalmi bizottsága tegnap tartott ülésében véglegesen határozott a karácsonyi matiné ügyében.

Szt. Karácsony másod napján aktuális matinét rendez; oly matinét, a mely a maga egészében hű kifejezője legyen a nagy ünnep magasztos voltának, — s nivójával tökéletes harmoniában legyen mindazon érzésekkel, a me-

lyeket ez ünnep mindenki szívében fel kell, hogy keltsen.

Uj, eredeti lesz a műsor, de a tökéletes művészinél minden formáját kifejezésre fogja juttatni; s mikor a Kör — nem kimélve fáradságot és költséget — a helyiséget egyszer és mindenkorra az ilyes ünnepekhez illően átalakítja és berendezi, — nyilván való jelét adja azon buzgó törekvésének, a mellyel a társas együttléte s az összetartást minél kedvesebb és kellemesebb modorban akarja közérzülétté tenni.

A Kör városunk legjavát számlálja tagjai közé; kell tehát, hogy mindenképen előkelő tényezője legyen a társadalmi életnek.

Hangadója, központja és melegágya mindazon törekvéseknek, a melyek összehozzák s együtt tartják a társadalom elemeit.

Nincs vonzóbb formája az ily összejöveteleknek, mint éppen a matiné; mert ez iránt mindenki érdeklődik s mert itt megtalálja mindazt, a mit — a széphez való hajlamai szerint — keres és óhajt.

És akkor pezsdül majd elevenebbre igazán a Kör belső élete, mikor a tágas teremben — a farsangkor — egyik batyuból a másikat éri s mikor mindenki örömmel keresi meg a Kör összejöveteleit és a kielégített várakozás jóleső érzetével távozik onnét.

*

A most rendezendő matinéra holnap a következő meghívót küldi szét a rendezőség:

Meghívó.

A Katholikus Kör Vigalmi bizottsága Szt. Karácsony másod ünnepén, e hó 26-án

zártkörű Matiné

rendez, a melyre kívül czimzettel (és becses családját) tisztelettel meghívja.

A matiné

Műsora:

1. *Pásztor-ének* Stark-tól; előadja a műkedvelő vegyes énekhat.

2. *Az első Karácsony*. Ez alkalomra irta és felolvassa főt dr. Székely István, theologiai tanár.

3. *Ima*. Hiller Ferdinánd-tól; énekli Tucsék Ferenczné urnő, — zongorán kíséri Moyzes Miklós ur, székesegyházi orgonista és zenetanár.

4. *Karácsony éjjele*. Rosty Kálmán költeménye; előadja Zicher Paula k. a.

5. *Pastorale*. Belezna y A.-tól; előadja a műkedvelő vegyes énekhat.

*

A matiné kezdete pontban 11 órakor.

A meghívó — mely egyszersmind belépő jegyül is szolgál — megőrzendő s kívánatra felmutatandó.

A rendező bizottság.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Deczember 15. Megyei közgyűlés d. e. 9 órakor
Deczember 15. F. Pewny Irén és Takáts Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.
Deczember 16. Iskolaszéki ülés a városházán.
Deczember 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: «Visszapillantás a butorasztalosság történetére.» Tartja: Domokos Andor.

* **Kinevezés.** A tegnapi hivatalos közli, hogy a nagyvárad kir. ítélő tábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélő tábla kerületébe Szabó László díjtalan joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Jubiláló törvényszéki elnök.** Sável Kálmán, kuriai bíró, a pécsi kir. törvényszék elnöke, akinek városunkban is sok rokona és ismerőse van, a minap ülte meg elnökösködésé-

nek tizedik évfordulóját. Ez alkalomból reggel félkilenc órakor az egész bírói kar, ugy a kezelő tisztviselői személyzet Lukrits István táblai bíró vezetése alatt fölkereste az elnököt a büntetőosztály nagytermében s ott a vezető bíró szép beszédben fejezte ki a gratulálók őszinte üdvözléseit és örömét a jubileum felett, Sável Kálmán az üdvözlésre meghatott szavakkal válaszolt. Este a jubiléus tiszteletére bankett volt a nemzeti kaszinóban.

* **A vegyes felülvizsgáló bizottság a jövő évben.** A »Budapesti Közlöny« tegnapi száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét az 1898. évben működő vegyes felülvizsgáló-bizottságokról. A Nagyváradon működő vegyes felülvizsgáló-bizottság elnöke B e ö t h y László főispánt, helyettes elnökül pedig dr. B u l y o v s z k y József polgármestert nevezte ki a miniszter.

* **V. H. O. Sz.** A »Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségé«-nek nagyváradai bizottsága tegnap délelőtt Fehér Dezső elnöke mellett értekezletet tartott. Az értekezleten nagy lelkesedéssel határozták, hogy dr. Bodor Károlynak január elején megtartandó jubileuma alkalmával a nagyváradai hirlapírók díszes albumot nyújtanak át, melyet az összes nagyváradai írók emléksorai és arcképei fognak díszíteni. Fehér Dezső előadta azután, hogy a mikor a magyar közvélemény örömmel vette tudomásul azt a törvényjavaslatot, melyben a belügyminiszter a magyar helynevek magyarságát biztosítja, hálás szívvel kell megemlékeznünk Sipos Orbán kir. tanfelügyelőről, a ki évek óta egyengette nálunk Biharmegyében az utját ennek a fontos törvénynek, a mikor a biharmegyei helynevek magyarsága érdekében küzdött. Indítványozza, hogy a hirlapírók ezen munkájáért és hazafias érdemeiért üdvözlőjkék Sipos Orbánt. Az indítványt nagy lelkesedéssel fogadták el. Megbeszélték még ezután a télen rendezendő hangverseny részleteit és több kisebb ügyet intéztek el.

* **A mű-kő vizsgálata.** Sok ékes dikció elhangzott már Nagyvárad város törvényhatósági bizottságában a Ländler-Hanzlián mű-kő jósága mellett és ellene. Biztosan azonban ma sem tudja senki, hogy mi a pozitív előnye és hátránya. Nagyvárad város tanácsa éppen ez okból felküldött egy darab műkővet a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy állapítsák meg a műkő keménységi fokát, erősségét, fagy elleni álló képességét stb. A miniszter azonban a követ azzal küldte vissza, hogy egy miniszteri rendelet értelmében a József műegyetem mechanikai laboratóriumának kísérleti állomásához küldjék a követ.

* **Miklós Gyula vicinálisa.** A bodavölgyi vasutnak országos híre vergődött ügyében tegnap délelőtt döntött a debreczeni királyi tábla Széll Farkas elnöklésével. Előadó Kiss Endre volt. A királyi tábla egy hétig tartó alapos tárgyalás után jóváhagyta az első bíróság megszüntető határozatát.

* **Segély-osztás a jogakadémián.** A jogakadémiai segély-egylet tegnap tartott bizottsági gyűlést, amelyen a félévi kamatokat kiosztották. Összesen 17-en kaptak segélyt. Az ifjuság körében mozgalom indult meg, hogy gyűjtőleveket bocsássanak ki s így gyarapítsák az alaptöket. Ezt a legközelebbi ülés fogja tárgyalni.

* **A nőipariskola ingyen növendékei.** Nagyvárad városa 500 frtot szavazott meg Szedlarikné Dudinszky Anna jóhírű s elismert nőipariskolája segélyezésére; kikötötte azonban a törvényhatóság, miszerint a segélye ellenében köteles a tanintézet 14 szegény leányt ingyen tanítani. A miniszter a város ezen határozatát jóváhagyta. Felmerült azonban az a kérdés, miszerint csak szegény leányok nyerhetnek

ingyen tanítást, pedig nem egy eset van rá, hogy özvegyen maradt fiatal asszonyoknak még nagyobb szükségük van az ingyen kiképzésre, mert ez által tisztességes megélhetést biztosíthatnak maguknak. Reméljük, hogy a törvényhatóság határozatát nem magyarázzák egyoldalulag.

* **Gyorsáru szállítás a karácsonyi ünnepek alkalmából.** Tekintettel a karácsonyi ünnepek alkalmából várható nagymérvű gyorsáru forgalomra, figyelemztetjük a tisztelt közönséget, hogy Budapestre rendelt gyorsáru szállítványokat, különösen a gyors romlásnak alávetett élelmiszereket, már folyó hó 15-től kezdve adja fel, nehogy az ünnepek előtti utolsó napokon feladásra kerülő tömeges gyorsáru szállítása, értesítése illetve házhoz szállítása zavarokra és késedelmekre szolgáltatson okot. Figyelemztetjük még a tisztelt közönséget, hogy különösen a Budapestre szállítandó gyorsáru csomagokat necsak jellel és számmal lássa el, hanem azokra a czimzett nevét is olvashatóan alkalmazza.

* **Rossz tréfa.** Berlinben történt nemrég ez az eset: Egy vidéki fiatalember Berlinben utazott hogy ott az egyetemen beiratkozzék. Az első napon vendéglőbe szállt; aztán megnézte a várost és mikor szállásra visszatért, ott találta a bejelentőlapot, melyet neki kellett töltenie. A czadulán külön rovat volt arra, hogy utazásának mi a czélja. Mikor a diák ehhez a rovatához eljutott, az irta bele: hogy agyonlőjje magát. A bejelentőlapot azonnal elvitték a rendőrségre. Az egyetemi hallgató éppen le akart feküdni, midőn egyszerre belép egy rendőr.

— Mit akar ön itt? kérdezi a diák.

— Itt fogok maradni, nehogy agyonlőjje magát. Két óra mulva egy másik rendőr vált föl és így tovább. A költséget ön viseli. Holnap pedig hazaszállítjuk önt.

— Meg van ön bolondulva? kérdezi a fiatal ember elszörnyedve.

— Egyáltalában nem! feleli a rendőr.

— De hát hogy jut eszébe, hogy ráma akar vigyázni.

— Nekem semmi sem jut eszembe, én csak azt cselekszem, a mit parancsolnak. Mi nálunk az öngyilkosság rendőrileg tiltva van.

— De hisz én nem akarok öngyilkos lenni! Az egész csak tréfa volt.

— Meglehet, de hogyan tudjam, hogy ön most igazat mondott? Az én kötelességem, hogy önt az öngyilkosságtól megóvjam és ezt a kötelességemet teljesíteni fogom.

A diák nem segíthetett magán; egész éjjel rendőri őrizet alatt volt és másnap hozzáláttak, hogy szülővárosába eltoloncolják, de végre bebizonyította, hogy néhány száz márkája van; erre aztán szabadon bocsátották, mert nyilvánvaló, hogy nincs olyan diák, a ki agyonlővi magát, k míg pénze van.

* **A lángész természetrajza.** Sokan vitatták már meg azt a kérdést, mi az, a mit mi lángésznek nevezünk, hogy jó létre és melyek a biztos jelei? Most a lángészt biológiai alapon tárgyalta nemrég dr. Léon Winiarszki a »Revue Blanche« utolsó számában. Az állatvilágban — mondja Winiarszki — két szigorúan elkülönített típus van: a társas meg az egyedül élő, a remete típus. A társas életet folytató állatok intelligenciája okvetlen magasabb, ha megfigyeljük az ugynevezett államot jalkotó állatokat, mint a milyenek a méhek meg a hangyák, észre fogjuk venni, hogy a természetes selekció törvényei szerint bizonyos fokig fejlődhetnek, de ezen a fokon túl való fejlődéssel szemben feltétlenül ellenséges álláspontot foglalnak el. A méhek és hangyák birodalmában napról-napra konstatálhatjuk, hogy a fejlődöttek, a természet által megáldott egyén, mely hivatva volna egy magasabb faj törzsatyjává

lenni, nem részesül társai támogatásában, sőt ellenkezőleg az összesség ellene támad és elpusztítja.

Az emberi lángész magában egyesíti nemzetének, egyes fiainak képességeit, tehát ugyazólván szintézise egész népe szellemi képességeinek. És éppen azért, mert legalább embersonalis fejlettségben, a lángészben magában rejlik az összesség képességei, a lángész képes megérteni a korát és kora társadalmában a különböző típusokat, a mint ezt Balzacnál látjuk a Comédie Humaine-ben. A lángész a nagy tömegben kívül áll; azért ez a tömeg, melyet az önfentartás ösztökél, meg akarja semmisíteni. Ettől a megsemmisüléstől a lángész csak akkor tud menekülni, ha sikerül neki magát a tömeg vezérévé felküzdenie és sajátosságaira rávennie. Néha a zseni akkomendálja magát a helyzethez, mint Miczkiewicz és Tolsztoj, de a lángész igazi típusa az a ragyogó, büszke fenevad, mely szembezáll a korrall és a tömeggel, mint Borgia, Cézár vagy Byrom, kiket a közvélemény halálra ítél és a kik pusztulnak épen úgy, mint a sas meg az oroszlan is egyre pusztulnak azokon a vidékeken, a hol a rendes életmódot folytató, letelepedő emberiség előrenyomul.

* **Regényes házasság.** Mazzano Appio városkában nemrégiben szenzációs szerelmi dráma játszódott le. Az ottani rendőrség felügyelője ugyanis elcsábította a város egyik köztisztelőnek örvendő családjának szép, fiatal leányát, de csakhamar faképnél hagyta a leányt. A szerencsétlen szülők büntető eljárást indítottak ellene. A tárgyalás roppant szenzációval végződött. A leány a bírák szeme láttára revolvert rántott és két lövést intézett csábítójára. A rendőrfelügyelő azután sokáig vergődött élet és halál között és fellábadása után dicséretes szándék fogamzott meg lelkében. Elhatározta, hogy nőül veszi azt a leányt, a kinek életét ő tette szerencsétlenné. Az esküvő eredeti módon jött létre. A rab mennyasszonyt a ki vőlegénye ellen intézett merényleteért ült vizsgálati fogságban, kivezették börtönéből és elvitték gyógyulófélben levő vőlegényének betegágyához, a hol aztán rendőri és orvosi felügyelet mellett a kórházi lelkész össze is adta a sokat szenvedett mátkapárt. Az új férj azután csakhamar teljesen fölépült és megjelenhetett a felesége bűnügyében folytatott törvényszéki tárgyaláson is. Kérésére az esküdtsek, a közönség zugó helyeslése közben fölmentő ítéletet hozott.

* **Megcsipett csizma-tolvaj.** Tegnap délután a nagypiaczon Cséfán rendőr elfogott egy embert, Kiss Józsefet a ki egy csizmát vitt. Cséfán gyanusnak találta Kisst és ezért igazolásra szólította fel és nem is csaldott, mert Kiss csakhamar beismerte, hogy a csizma lopott. A tettest fogva tartották.

* **Lopják a télikabátokat.** Csak néhány napja adtunk hírt arról, hogy egyik tekintélyes ügyvédnek a télikabátját ellopták, tegnap ismét egy ügyvédnek a télikabátját emelte el valaki. Dr. Gyémánt Jenő ügyvéd a káros, akinek a télikabátját ellopták a zárt folyósóról. A rendőrség nyomozza a tettest.

* **A tea-cigarettá.** Ez a legújabb amerikai hóbort. Egy Newyorkban telelő előkelő és dús-gazdag orosz nő kapatta lábra azt a szokást, hogy a hölgyek étkezés után vagy five-o'clock közben parfümös-téából sodort csigarettrá gyujtanak. Mert dohányozni, az shocking, de dohány helyett száraz teát füstölni, az már illő dolog. Szép kis mulatság lehet. Talán szárított saláta-, paraj-, zöldbab- és sárgarépa-cigarettrával is lehetne kísérletet tenni? A beefhez pedig főzelék helyett — dohánypürét enni? . . .

* **Ellopott óra.** Tegnap előtt délután Kóki András férjiszabó lakásáról ellopták a nevezettnek arany óráját a láncszal együtt. A rendőrség a feljelentés folytán elfogta Schvarcz Albertet, egy munka nélküli csavargót, aki már több ízben követett el hasonló dolgokat és habár sok körülmény arra mutat, hogy Schvarcz

követte el ezt a lopást is, konokul tagad. Természetesen fogva marad.

Teljes üzletfeloszlás miatt ritka alkalom nyílik ékszerek, arany- és ezüst-árak rendkívüli jutányos beszerzésére a 30 év óta Budapesten Kossuth-Lajos utca 17. sz. alatt fennálló **Benedek Gábor és Testvére** ékszerész- és óras czégnél. A legizléesebb és legdivatosabban készült ékszerekből, ezüstárakból, mint 13 próbás ezüst evőeszközök, gyertyatartók, girandolok, tálak, kávé- és teás-készletek, valódi svájcei órákból felhalmozott árak bámulatos olcsón írott jótállás mellett vásárolhatók most ezen elsőrangú czégnél.

Takács gikszere.

Ma midőn alkalma nyílik városunk minden ez íránt érdeklődő tagjának színről-színre láthatni és hallhatni a m. kir. Opera első baritonistáját és az első koloratur-énekesnőjét, időszerűnek látjuk felujítani egy — a közel multban — az előbbivel történt józui epizódot.

Mikor a Bohémek premierje volt, megtörtént **Takács** csal — kinek tudvalevőleg szerepe van, még pedig elsőrendű alakítása — ebben a darabban, az egyik felvonásban, hol a színpadon billárdozik, a játék közben gikszert csinált és dákJával oldalba bökött egy mellette lábatlankodó kóristát.

Ez az oldalba bökött kardalnok azután dühösen panaszkodott — mikor lekerült a színpadról a színpalak mögé — egyik pajtásának:

— Na, ez a **Takács** is kihagyhatta volna ezt a csinos gikszert!

Nagy hire futott ennek a mondásnak. Szájrol-szájra járt a hír:

— Takács gikszert adott!

Nagy volt a megütközés.

Hogy is ne!

Takács ról minden Opera házi tag tudja, hogy első rendű baritonista, de azt még eddig nem sűtötte ki róla senki, hogy gikszert vágott volna a nyílt színpadon.

Kezdek bizonyos részvétellel beszélni róla, mint olyanról, akinek magasan álló csillaga letűnő félben van.

S már is találgatták, ki lesz az utód?

No, elkövetkezett a legközelebbi Bohémek előadása próbája.

Az egész énekes társadalom — mint egy ember — megjelent a próbán.

Hallani akarta mindegyik azt a részt, a hol **Takács** kivágja a gikszert, az az óriási gikszert, a mely minden énekesnek a halotti indulója.

Ám a próba folyt; folyt, mint a karikacsapás.

Takács úgy énekelt mint egy ma feltűnt diva. Üde, gyönyörű hangja csak úgy dagasztotta a levegőt. Végig énekelte a próbát, pazar jól — és távozott.

A csaldott kóristák megrohanták akkor kollégájukat:

— Hát hol volt a gikszert?

— Melyik gikszert?

— A melyet a premiéren **Takács** kivágott?

— **Takács**?

— Persze hogy ő! Hisz te mondottad róla!

— Hja vagy ugy!, — azt a gikszert mondtátok?

— Azt? Hát melyik volt az?

— Azt — — a dákJával csinátta.

Általános elszörnyülködés.

— A dákJával?

— Bizony! S engem bökött vele oldalba, de valami impozánsul!

Általános csaldás.

Igy sűlt ki azután, hogy az egyetlen gikszert is, a mit **Takács**-ra — énekes volta óta — rásűtöttek, kacsá volt, — még pedig pekingi.

Buksy.

IRODALOM.

Singalériák.

A legújabb irodalmi merényletről **akarom** értesíteni nyájas olvasóinkat. Most lett ki-dobva az irodalom zöldséges piaczára egy tárcza kötet, melynek szerzője a **Buksy** névre hallgat — elsején, 2-ikától kezdve pedig az előlegén kívül semmire sem reagál.

Ezt az urat művével együtt le kell lep-lezni.

Eredetere nézve **singaléz**, ki a civilizáció ranglétráján még nem jutott annyira, hogy az időt a **Gergely** vagy legalább a **Julián** naptár szerint számítná, hanem csö-könyösen azon téves nézetnek hódol, hogy egy esztendő csak 12 igazi naptól áll, melyeket 29 vagy 30 teljesen czéltalan és értéktelen 24 órák választanak el egymástól.

A zóna idő lelkes hive, mit úgy ért, hogy a felesleges 24 órák kidobandók az idő számításból, Aszodon született, de születés helye nem terjeszté felé védő szárnyait s ő megkezdte Veszprémben szomorú írói pályáját, VI. gymnazista korában, melyen egészen művének kiadásáig sűlyedt, barátainak óvói intelmei és heves tiltakozása daczára. Szegény anyja, ha tudta volna. . . .

Lapunknál 1 év óta dolgozik és három hónap óta rendes hátráltatója a többi munkatársaknak és riasztója a csere példányoknak.

Műve kiadása által elkövetett bűnét, még arczképének csatolásával is tetézi és mi nem tudjuk, vajon műve miatt látjuk oly riasztó hatásának a képet, vagy képe miatt a munkát.

Őszinte megdöbbenéssel irtuk e pár ajánló sort az új irodalmi termékhez, mely után feltétlenül óhajljuk, hogy minden lap olvasónk vegye meg e munkát, hogy velünk együtt botránkozhasson. Az arczkép az ábrándozók gyógyulását eszközi, a mű pedig az olvasókat ábrándítja ki.

Mert borzasztó az kérem, hogy szerző bár az önkényességet is kiszolgálta, hol majdnem frátertségig vitte fel, mégis alig serked a bajszsza és munkája bár 25 elbeszélésből áll, de egyben sincs, csak egy mákszemnyi komolyság sem. Se gyilkosság se öngyilkolás, még csak mérgezés sem. Sőt akarva nem akarva harsány kacajra fakad az ember ez elbeszélésének elolvasásával.

Szerzőt és művét átadjuk a közmegevetésnek s hogy ez minél jobban rázuduljon; tömeges megrendelést kérünk.

Az előfizetési felhívást kóstolólul itt csatoljuk.

Köby.

— **Adjutus Secundus** áldozár czimén Szatmáron, kapható: A bold. szűz tisztelőinek legkedvesebb könyve: *Lourdesi Novena* ima és elmélkedési könyv. Ára fűzve 60 kr., kötve 90 kr. (E. e. s.) Ugyanott kapható; Scotti: *Elmélkedések papok számára* az egyházi év minden napjára, négy kötet. — Mindegyik kötetnek ára fűzve 1 frt 50 kr., kötve 1 frt 80 kr. (E. e. s.)

— **Megjelent** a **Stampa** y-féle 224 lapos 15 kros csinos kötésű énekeskönyv IV. kiadása. Tartalma: több száz ének, sok ima, a temetési szartaralások, a passiók és jelképes minisztráció. Utóbbi közlemény csaknem megbesülhetlen találmánya a szerzőnek, mivel abból a gyermekek egy-két óra alatt önerejükől megtanulhatnak minisztrálni. Finom börtülanzat kötésben 25 kr. 11-ik könyv és sok gyönyörű ének orgona kottája ingyen. Kapható a szerzőnél **Köbölkuton**, Esztergomgyében.

A közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából mint legszebb, legkedvesebb ajándékot ajánljuk a kath. közönség, különösen a kath. családok figyelmébe, *Gyürky Adon* „Ujabb költeményeit” mely kath. szellemű tartalmánál,

pompás kiállításánál fogva legalkalmasabb aján-
dék nőknél, fiatal leányoknak, fiuknak. Ára
díszkötésben 1 frt 50 kr. Kapható szerzőnél:
Budapest, Pál-utca 7. szám II. em. 37.

TANÜGY.

Magyar arckép-bélyegek. Harminez, kü-
lönféle színben, gyönyörűen kiállított arckép-
pecske áll előttünk; történelmünk, irodalmunk
és művészetünk legkiemelkedőbb alakjainak az
arcképei. Olyanok ezek az arcképek, mint a
levélbélyegek, csak a céljuk más. A gyerme-
kek s a magyar ifjuság, de még a nagyok
gyönyörködésére s okulására is vannak
szánva. Minden bélyegen az arckép mellett
ott látjuk a születés helyét, évét és napját és
egyéb kronológikus adatokat, a keret pedig
a melybe az arckép bele van illesztve, a ka-
rakterét, a korát jellemzi annak, a kit ez a
bélyeg megörökít.

A bélyegek kiállítása igen szép, mindegyik
más-más színű s rendkívül kedvesek, vonzóak —
egyik sem nagyobb egy öt krajczáros okmány-
bélyegnél.

Gyűjtésükre csinos kis album készült. Kö-
zöljük belőle Szilágyi Sándor nagynevű törté-
nettudósunk néhány sorát, melyet az albumba
írt s Márki Sándor egyetemi tanár kitűnő
történészünknek az albumba írt előszójából egy
részt.

«Jól véssétek be emléktekbe ez arcképe-
ket, mert a kiket ezek ábrázolnak, mindnyá-
junk büszkeségei. Példájuk buzdítson hazasze-
retetre, kitartásra s ösztönözzön minden jóra,
nemesre és szépre. Csak keveseknek adatott
meg, hogy a történetben szerepet játszszanak:
de a haza javát tehetségéhez mérten előmozdi-
tani az mindenkinek módjában áll.»

(Szilágyi Sándor.)

«Ezek a kis bélyegek az ifjak lelkesedésé-
nek egy újabb forrását kívánják megnyitni.
Bélyegek alakjában nyújtják a hazai történe-
lem legkiválóbb embereinek arcképeit. Ezek
az arcképek mindjobban növelik fogékony
szívében a történelem nagyjai iránt való ér-
deklődést, kifejlesztik keblében a legigazibb haza-
szeretetet s minden nagy, szép és magaslatos
tett iránt a hajlandóságot, kegyeletet, tiszteletet
és odaadást.

Ennek az albumnak ez a célja; az az
eszköz pedig, melyet célja megvalósítására
használ, újdonság; de kedves újdonság a ma-
gyar iskolában s az ifjuság körében. Megér-
demli, hogy a komoly tanférjak ajánlják s
hogy a tanuló ifjak megszeressék.»

(Márki Sándor.)

Eddig a következő 30 bélyeg-arckép jelent
meg: Árpád, Szent István, IV. Béla, Nagy Ló-
jos, Hunyadi János, Mátyás, Kinizsy, II. Rá-
kóczy Ferencz, Dobó István, Zrínyi Miklós,
gróf, Bethlen Gábor, Pázmány Péter, Bocskay
István, Werbőczy, Tinódy, Széchenyi, Kossuth
L., Deák, Andrássy Gyula gróf, Eötvös, Petőfi,
Kölcsey, Vörösmarty, Arany János, Kisfaludy
Károly, I. Ferencz József Magyarország apostoli
királya, Erzsébet királyné, Liszt Ferencz, Jókai
Mór, Munkácsy Mihály. Ezután minden hónap-
ban 10 bélyeg-arckép jelenik meg. Egy-egy
bélyeg ára 1 krajczár, az album félvászonköté-
tésben 60 kr., egész vászonkötésben 90 kr.
Kiadja Wiesner J. Budapesten, Eötvös-u. 46.

Iskolaszéki ülés. Meghívó. Nagyvárad vá-
ros községi iskolaszékének tagjait *kisegítő-tan-
ítói állás* betöltése, valamint a *folyo ügyek*
elintézésé végett decz. f. évi 16-án (csütörtökön)
délután 4 (négy) órakor a városház tanácssterm-
ben tartandó *választó* s ezt követő rendes gyű-
lésre tisztelettel meghívom. Minthogy pedig a
választás megtartásához a törvény értelmében
a v. tagok *kétharmadának jelenléte* szükséges,
kérem a tagokat, hogy a gyűlésen teljes számban
megjelenni méltóztassanak. Nagyvárad,
1897. december 14. Dr. Sipos Árpád, iskola-
széki elnök.

A katolikus középiskolázás reformjai.
Irta Gyürk Ödön. (Budapest, 1896. 110
lap. Ára 1 frt). A sajtó által nagy elismeréssel,
lehet mondani lelkesedéssel fogadott mű, mely
konkrét javaslatokkal lép föl a középiskolázás

kath. szellemü reformálására nézve s mint
ilyen, méltán tart számot, minden tanférfiu és
tanár figyelmére, érdeklődésére. Egyetlen közép-
iskolai könyvtárból sem szabad hiányoznia.
Megrendelhető a szerzőnél Budapest, Korona-
herceg-utca, 17. I. emelet.

EGYESÜLETEK.

**A katolikus egyesület vezetőinek s a
katolikus egyesületi élet munkásainak figyel-
mébe ajánljuk a következő művet: »A Magyar-
országi Katolikus Egyesületek Évkönyve« az
1897. évre. Szerkesztette: Gyürk Ödön a
»Társulati Értesítő« felelős szerkesztője. Máso-
dik évfolyam. Ára 50 kr. Nélkülözhetetlen tan-
ácsadó mindazok részére, kik kath. egyesüle-
teket akarnak alapítani vagy azok élén állanak.
A munka tartalma a következő: I. A magyar-
országi kath. egyesületek jegyzéke. II. Utmutatás
kath. egyesületek alakítására. Bevezetés. 1.
Az alapszabályok. 2. Az alakuló közgyűlés. 3.
Az alapszabályok lebélyegzése. 4. Az alapszabá-
lyok felterjesztése. 5. Az a bizonyos 40 nap.
III. Felvilágosítások IV. Utmutatás szövetkeze-
tek alakítására és czéjjegyzésére. V. Alap-
szabály-tervezetek. VI. Utmutatás a kath. egye-
sületek vezetésére. VII. Az egyletek vezetőinek
figyelmébe. — Megrendelhető a szerzőnél:
Budapest, VIII. ker., Pál-utca 7. sz. II. em. —
Ugyane munka szerzője szívesen küld minden-
kinek kívánatra, a következő füzetekből, ingyen:
1. Alapszabály-tervezet kath. munkás-egyesüle-
tek részére. 2. Katolikus Népkönyvtárak. Ut-
mutatás a kath. népkönyvtárak felállítására,
berendezésére és kezelésére.**

SPORT.

Vadászat Örvenden. Juricskay Dezső
nagybirtokos, örvendi birtokán nagy vadászat
volt a napokban. Ez a vadászat azért is érde-
kes, mert noha azon a környéken a szarvasok
nagyon elvannak terjedve, ez volt az első
szarvas vadászat. A vadászaton részt
vett az egész környék intelligentiája. A nim-
ródok két drb szarvas tehenet, két őzet, négy
nyulat és egy rókat lőttek.

*** Charousek Rezső a sakkörben.** Cha-
rousek Rezső tegnap este a sakkörben rend-
kívül előkelő nagyszámu közönség jelenlétében
25 ellenféllel egyidejűleg játszott. Ott voltak:
dr. Bulyovszky József polgármester nejevel,
Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Nyiri
György, dr. Várady Zsigmond, Miskolczy
Barna, Iezey Mihály, Farkas Izidor,
Lukács Gusztáv, Gilreiner Adolf, dr.
Fleischer Lajos, Cseresnyés Albert,
Kunz Gusztáv stb. A mester alig 2 és fél
órai küzdelem után érdeklődés mellett befejezte
a produkciót, melynek eredményeképp 24-et
megnyert s 1-et veszített. A mestert a közön-
ség lelkesen megéljenezte, s Ritter czucrasz,
a sakkör tulajdonosa rendkívül szép sakkáblát
ábrázoló tortát készített a matador tiszteletére.

Szenzációs hír.

(Beküldetett tegnap éjjeli 11 órakor a Rimánóczyból).

Holnap, szerdán délután **Charousek 2 el-
lenfél ellen fog tábla nélkül játszani**
(azaz a nélkül, hogy a táblára nézne)
(sic!). Kezdeté d. u. 4 órakor. Nem tagok 20
kr. belépti díjat fizetnek.

No, jó Nagyvárad th. j. felr. város, ezt
megnézd, mert ez különb még annál az egy-
kor oly hírré kapott sakközé-automatánál is,
mert bár az automata volt, de legalább a táb-
lára nézett — és nem terjedt olyan hír felőle,
hogy az ujjával is lát és a tyukszemével kom-
binál.

SZINHAZ ES MŰVESZET.

Pewny-Takacs mai hangversenye. A mai
hangverseny iránt impozáns módon nyilvánult
a publikum érdeklődése. Alig egy kettő kivéte-
lével minden jegy elfogyott. Az iránt ugyan

kétségünk nincs, hogy ez a mai este sokáig
emlékezetes marad azokra, akik jelen lesznek,
— s nem is szándékunk a művészi igényeknek
rendezett hangversenyt újra méltatni hisz' majd
szólunk róla a kritikában — csak örömmel
konstatálunk egy lényeges újítást.

Ez az újítás abban áll, hogy a hangverse-
nyen — mialatt egy számot előadnak
— a terem ajtaja be lesz csukva, ne-
hogy a járó-kelők a zavartalan előadást és a
hallgatók figyelmét háborgassák; az ajtókat az
egyedülálló közti rövid szünet
alatt természetesen ismét kinyitják.

Nem helyeselhetjük eléggé a rendezőség-
nek ezt a figyelmes és okos intézkedését.

Mennyi kellemetlenség, sőt személyeskedés
támadt már hasonló okból, s mily jogos lehet
minden hallgató haragja mikor a műelőzetben,
a csendben őt későn jövők háborgatják és za-
varják.

Ezuttal ez a visszas helyzet ki van zárva.

Maga ez a körülmény sokat bizonyít a
mellett, hogy a hangverseny elsőrendű, művé-
si vállalkozás lesz, s a ki igazán szereti a
tisztá zavartalan élvezetet már e tekintetben
is megnyugodott lehet arról, hogy nem fog
csalódni.

Eppen ezért is hívjuk fel olvasóink figyel-
mét arra a körülményre, hogy a hangverseny
pontban esti 8 órakor kezdődik.

Igazságszolgáltatás.

Felmentett verekedők. Egy nehéz és bo-
nyolult ügyet tárgyalt tegnap a törvényszék. Az
eset már három évvel ezelőtt történt. Ké-
községben a kocsmában 1894. október 24-én
nagy verekedés volt. A verekedésre az szol-
gáltatott okot, hogy egy pipa elveszett és az-
után azt megtalálták az egyik embernél. Lo-
boncznak hívják. Loboncz erre megsértette
a többieket, akik neki mentek s elakarták verni,
amit mikor észrevett Loboncz kést vett elő
s megszurta a megtámadóit. Mikor így Loboncz
kitudott szabadulni a többiek kezei közül, el-
akart futni, de a többiek utána mentek és a
földre teperték Lobonczot, aki másodizben is
kést rántott és mind a három támadóját össze-
szurkálta. A verekedésnek a folytatása tegnap
folyt le. Loboncz nem kívánta egyikük
megbüntetését sem, a tanúk pedig azt vallot-
ták, hogy Loboncz csak önvédelemből haszná-
lta a kést.

A törvényszék az ügyész beszéde után
visszavonult és nemsokára kihirdette Nagy
József elnök az ítéletet, mely szerint Lobonczot
mert önvédelemből használta a kést s a töb-
bieket, mert a sértett nem kívánta megbünté-
tésüket, felmentette. Az ítélet ellen ügyész fel-
lebbezett.

REGÉNY-CSARNOK.

NYÁRI REGE.

Samuli S. után fordította Vincze József.

— Finn elbeszélés. — 4

— Piczikém, piczikém! beszélt hozzá
Anna. És a nevelő is:

— Piczikém, Piczikém!

Rögtön kifelé indultak az erdőből.

Menetközben elmesélte Anna, hogy reggel
kis fivérével együtt a templomba kocszított. Visz-
szajövet elküldötte a fiut, hogy csak egyedül
hajtson, maga pedig a rövidebb egyenes uton
ment, átevezett a Vellamon öblön, csónakjával
feljött Sinisalmig és itt az erdőben evetekre
lődözött; ő ugyanis különösen szerette ezt az
erdőcskét

Az országuton már fivére várakozott rá a kocsin. Anna meghagyta a fiúnak, hogy gyorsan menjen haza, maga meg felugrott a kocsira s a nevelőt kérte, hogy üljön melléje; az egész oly gyorsan történt, hogy a mire a nevelő Diána mellé ült, a kerekék akkor már mozogtak. A fehér kezek már a gyepelön nyugodtak, Lőrinczre a puskát s a szegény levelet bízták.

Szilaj vágatással hajtottak el onnan. — Óvatosan hajts, kisasszony, figyelmeztette ijedtében a nevelő. Csunya kövek vannak itt.

Feleletül vigan csengett a leány derült nevetése.

— Fél talán? kérdezte Anna, hamisan nézve a mellette ülő Adonisra, kinek kin és aggodalom volt tartani a puskát és az evet és — kalapját is.

— Gyors hajtás a legjobb élvezet. Huss! Es átvágtattak a köveken.

Lőrincz ur már félhalot volt. Kényelmetlenül ült a hintázó kerekében. A bájos Diána kormányozta a fürge futókat s a fák és cserjék sietve repültek el mellettük vágatásukban s már látszott a kastély. Most vágatnak át a hidon.

Tpruu! Most értek a főépület lépcsője elé.

Eljött az éj is, melyet a nevelő első izben töltött az idegen házban. Tulajdonképen nem volt az éj, nem volt nappal: éjjel, az emberek lefeküsznek, nappal ébren vannak. De Lőrincz mester sem nem aludt, sem pedig ébren nem volt az éjjel. Az álom és ébrenlét olyan zavaros állapotában volt, melyet valóban nem tudott névvel jelölni.

A tegnapi események ezer és ezer változatban jelentek meg szeméi előtt. Láta az öreg Cicerot, vén és komoly alakjában. Elvezte régi szónoklatait, de a mint jobban vizsgálta, úgy tetszett, mintha Cicero ősz szakállában kis fenyű toboz lenne. Nem messze állott Diána, nevetve a fenyűtörténeten, de annyira, hogy Lőrincz már szánta az agg embert. Máskor megint ő mászott a magas fára föl, még főlebb s onnan magyarázott buzgó hallgatónak, akik között látta a szép leányt is, ölébe a mőkussal. Majd ő állott a leány mellett, fogta a kezét s minden oly kellemes, csendes volt körülötte. Lőrincz bámulatosan bátor volt, a leányka most szépen és jól beszélt s a leány még bajosabban mosolygott és — Lőrincz azt a kis kezét ajakához emelte s forrón megcsókolta. De ekkor vette észre, hogy előtte áll az öreg Cicero s szakállában a kis fenyűtobozzal.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

A provizorium és a pártok

Budapest, decz. 14. (Saj. tud. táv.) Csütörtökön kezdődik a provizorium tárgyalása. Hir szerint B á n f f y bécsi kihallgatása ezzel szoros összefüggésben van, hol állítólag ígéretet tett volna a koronának, hogy a provizoriumot esetleg rendelettel lépteti életbe. — A függetlenségi ez esetben készen vannak a bécsihez hasonló küzdelemre, hogy B á n f f y t lehetlenné tegyék. A nemzeteti pártban pedig A p p o n y i kifejtette ismeretes álláspontját a provizoriumot illetőleg; melyet a párt magáénak vall, még K á r o l y i István gróf fenntartotta az általa javasolt módosítást.

A rokonszenves németek.

Bécs, decz. 14. (Saj. tud. távirata.) A mai német birodalmi gyűlésen — Berlinben — a német császár magyarországi pohárköszöntőjét tárgyalták. Élesen elítelték a császár rokonszenvét, a magyarokat pedig szidalmak közt emlegették. E tárgyban holnap még szót emelnek egyesek.

Zágrábi botrányok.

Zágráb decz. 14. (Saj. tud. táv.)

A zágrábi tartomány gyűlésen az elnök P o t o c s n i k képviselőt magaviselete miatt ki akarta rekeszteni. Erre óriási láрма támad a képviselők vadul orditozni kezdtek s öklükkel a padokat verték. A gyűlést többször fel kellett függeszteni.

Bánffy kihallgatáson.

Bécs, decz. 14. (Saj. tud. távirata.)

Ő felsége ma délelőtt magánkihallgatáson fogadta Bánffy Dezső báró miniszterelnököt, aki reggel érkezett ide Budapestről.

Henrik hg. a királynál.

Bécs, december 14. (Saj. tud. táv.)

Ő Felsége külön kihallgatáson fogadta XXXII. Reuss-Köstritz Henrik herceget.

Az oxfordi egyetem s az angol munkás-kérdés.

Budapest, decz. 14. (Saj. tud. táv.)

Az oxfordi egyetem több kiváló, régibb tagja a lapokban tiltakozik a gépipari munkaadók végleges határozata ellen. Kijelentik, hogy a muukaadók ultimátuma teljes megtagadása a Trade Union törvényes tevékenységének.

Gentil-Castro gyilkosainak bünpöre.

Budapest, decz. 14. (Saj. tud. táv.)

Rövid idő múlva kezdődik meg Rio de Janeiroban annak a tíz egyének a bünpöre, akiket Gentil-Castro ezredesnek, két monarchista lap szerkesztőjének márczius 8-án történt meggyilkolása miatt tartóztattak le.

A Port au Princei új miniszterium.

Budapest, decz. 14. (Saj. tud. táv.)

A Port au Princei új miniszterium megalakult. A külügyi tárczát Sau Viktor vette át.

KÖZGAZDASÁG.

Piczulásbank a Réten. A nagyváradi »Réti Népkör« f. hó 2-án tartott választmányi ülésének határozata folytán felhivatnak mindazok, kik a Réten alakítandó piczulásbank részvényesei óhajtanak lenni, hogy legkésőbb f. hó 20-ik napjáig a szándékolt részvényt aláírni sziveskedjenek. Nagyváradon 1897 decz. 14. A választmány nevében: Magyar Jeno jegyző.

A fejés befolyása a tejhozamra.

Tudvalevő dolog, hogy egyik és másik fejő-lány avagy férfi között nagy a különbség, egyik jobban fej, mint a másik. S mert a kisbirtokosnál rendszeren valamely családtag lelkiismeretesen végzi a fejést, többnyire nagyobb mennyiségű tejet is fej ki a rosszabbul táplált tehénből, mint a fogadott fejő a jobban táplált urasági tehénből. E körülménynek oka egyedül abban keresendő és található fel, hogy a parasztagazda felesége vagy leánya jobban kifejti önkéntelenül is a tehenet, mint a fejő, a kinek semmi érdeke sincs abban, hogy több legyen a tej. A tejhozam nagysága ugyanis sok oly aprólékos körülménytől is függ, melyet alig tartanak érdemesnek számba venni, noha néha nagyobb fontossággal bírnak, mint a kitűnő takarmány. Így pl. kísérletek szerint nem kis jelentőségű a fejés gyorsasága. Dr. Grimm kísérleteinek a fejést egyszer egy idősebb lassan, de jól fejő egyén, máskor egy gyors kezű fiatal, ügyes fejő végzte; a következő számok a fejési eredményeket mutatják:

lassu fejés gyors fejés

1.	64.0 kg.	77.0 kg.
2.	69.0 »	103.3 »
3.	99.5 »	137.0 »
4.	80.7 »	86.0 »
5.	89.0 »	111.7 »

Egy másik kísérletnél:

Ezen számok feltűnően mutatják, hogy gyors fejés által a tejmirigyekre gyakorolt nagyobb inger a talaj elválasztását, nem kis mértékben fokozza.

Általánosan ismeretes, hogy az utoljára kifejű tejrézlet sokkalta zsirosabb. A fejés kezdetén kifejű tej és az utoljára kifejű tej között e tekintetben oly nagy a különbség, hogy a tehenek gondos kifejése által a tejnek zsirtartalma nem kis mértékben fokozható.

A Halleban tett kísérletek szerint a tejzsirtartalma volt:

1. harmad:	0.04%	zsir.
2. »	3.57%	
3. »	8.61%	
1. részlet:	0.70%	zsir.
2. »	0.76%	
3. »	2.10%	
4. »	2.45%	
5. »	3.14%	
6. »	4.08%	

A legutoljára kifejű tej zsirtartalma 10%-ra rughat, minélfogva a teheneket gyorsan és igen jól ki kell fejni, mert ez a tej mennyi- és minőségét is fokozza.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, decz. 14.

Buza tavaszra	— — — — —	11.74
Tengeri	— — — — —	5.35
» decemberre	— — — — —	4.93
Rozs őszre	— — — — —	8.61
Zab őszre	— — — — —	6.32

Értéktözsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, decz. 14.

Osztrák hitel	— — — — —	350.—
Magyar hitel	— — — — —	379.75
Allamvasut	— — — — —	332.80
Déli vasut	— — — — —	89.87
Rimamurányi	— — — — —	244.50
Magyar jelzálog	— — — — —	274.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	529.25
Villamos vasut	— — — — —	280.50
Salgótarjáni	— — — — —	600.—
Iparbank	— — — — —	101.25
Budapest közuti	— — — — —	389.—
Kereskedelmi bank	— — — — —	1444.—

Bécs, december 14.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	— — — — —	349.87
Magyar hitel	— — — — —	380.—
Allamvasut	— — — — —	332.—

Hivatalos arfolyamok

budapesti áru- és értéktözsden 1897. december 14-én.

Magyar aranyáradék 4%	— — — — —	121.50
Magyar koronajáradék	— — — — —	99.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.75
Magyar keleti vasuti államadtvény 1876-évi	— — — — —	120.50
Magyar földteremtésügyi kötvény 4%	— — — — —	97.50
It d m é r é n j o g m e g v á l t á s i k ö t v é n y	— — — — —	100.75
Horvát-szlavon földteremtésügyi kötvény	— — — — —	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-közlés	— — — — —	152.—
Tizszasabályozási és szegedi sorsjegy közlés	— — — — —	137.50
Osztrák járadék papírban	— — — — —	101.25
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	101.25
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	121.75
O z t r á k k o r o n a j á r a d é k	— — — — —	101.75
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — — —	143.—
O s z t r á k m a g y a r b a n k r e s z v é n y	— — — — —	945.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — —	380.25
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — —	349.60
Paris vista	— — — — —	333.—
20 márkás arany	— — — — —	956.—
Német birod. lmi márká	— — — — —	591.50
London viste	— — — — —	120.70
Páris vista	— — — — —	47.80
20 márkás arany	— — — — —	11.83

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

FUTTAKY PEWNY IRÉN

a budapesti magyar királyi opera primadonnája,

TAKÁTS MIHÁLY

a budapesti magyar királyi opera első baritonistája által

NOSEDA KÁROLY tanár és zeneszerző

közreműködésével

1897. évi december hó 15-én,

a „Fekete Sas” nagytermében

tartandó

HANGVERSENY

Műsora:

1. Liszt F.: Cantique d'amour; zongorán előadja: Noseda Károly.
2. Thomas A.: Duett „Hamlet” cz. operából; éneklik: F. Pewny Irén és Takáts Mihály.
3. Schumann R.:

<ol style="list-style-type: none"> a) Olyan mint virágszál . . . b) Tavasz c) A két gránátos 	} énekli: Takáts Mihály.
---	-----------------------------
4. Erkel F.: La Grange-ária „Hunyady László” cz. operából; énekli: F. Pewny Irén.
5. a) Godard B.: 2-ik Mazurka;
b) Polonyi: Caprice;
zongorán előadja: Noseda Károly.
6. a) Zimay: »Nem hallottam soha ily bus harangszót«;
b) Pap Z. »Elsárgul a falevele«;
c) Pap Z. »Hát miért nem muzsikálnak?«
énekli: Takáts Mihály.
7. a) Noseda K.: »Noch einmal sag«;
b) Herzfeld V.: Liebespredigt;
c) Kovács E.: Erdélyi emlék »Szerelem«;
} énekli:
F. Pewny Irén.
8. Leoncavallo R.: Duett a „Bajazzok” cz. operából;
éneklik: F. Pewny Irén és Takáts Mihály.

Kezdeté este 8 órakor.

**HELYARAK: Körszék 3 frt. Támlás-
szék 2 forint. Zártszék 1 frt 50 kr.
Földszint 1 frt. Számozott karzat 1 frt.
Karzat 50 kr.**

Jegyek előre válthatók **LASZKY ÁRMIN** könyv-
kereskedésében Kossuth-utca, Biharmegyei takarékpénztár házában.

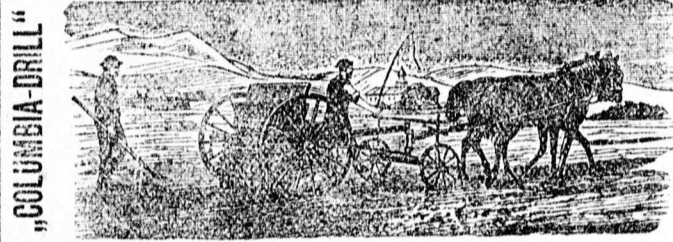
CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági
gépgyárosok

BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalma-kazalozók, továbbá járgány-cseplőgépek, here-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálo- és aratógépek, szénagyűjtők,

legjobb sorvetőgépek, boronák, szecsakavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytemes aczélek, két- és háromvasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árajegyzékek kiadatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Karácsonyi ajándék-tárgyakat

felnőttek, vagy gyermekek részére ne vásároljunk előbb sehol, míg meg nem néztük

KALENDA JÁNOS

Szent László-téri karácsonyi kiállítását,

a hol a bel- és külföld legremekebb gyártmányai kaphatók

leszállított olcsó szabott árak mellett.

Gyermek-játékokból óriási választék van kiállítva a legolcsóbb darabtól kezdve a legfinomabb különlegességig.

Kitünő első rendű varrógépek kaphatók előnyös feltételek mellett fenti cég fiók üzletében Sas-utca Mezey-házban, ugyanott varrógépek szakszerűen javíttatnak.

373 1-10